

तृतीयप्रकृति (तृ + प्र) f. (die dritte Natur) ein Eunuch (daher auch nomen generis neutrius) BHAR. zu AK. 2, 6, 4, 39. ÇKDr. तृतीया प्रकृतिः dass. AK. 2, 6, 4, 39. H. 362. तृतीयाप्र^० als comp. zu fassen, wie es bis jetzt geschehen ist, geht durchaus nicht.

तृतीयस्वनं (तृ + स) n. die dritte Soma-Spende (am Abend) NIR. 7, 11. TS. 2, 2, 9, 6. ÇAT. BR. 1, 7, 3, 16. 2, 4, 4, 13. 3, 6, 2, 19. AIR. BR. 6, 16. KÂTJ. ÇR. 9, 4, 40. 3, 23 u. s. w. Davon ^०नीय adj.: पुरोडाश ÇĀṆKH. ÇR. 14, 2, 19.

तृतीयस्वर (तृ + स्वर) n. N. eines Sāman Ind. St. 3, 217.

तृतीयंश (2. तृतीय + शंश 1) m. Drittel VARĀH. BH. S. 35, 41. — 2) adj. ein Drittel als Antheil erhaltend M. 8, 210.

तृतीयोक्तर (तृतीय + 1. कर) zum dritten Mal pflügen P. 5, 4, 58. ^०कृत AK. 2, 9, 9. H. 968.

तृतीयाप्रकृति s. u. तृतीयप्रकृति.

तृतीयासमास (तृ + स) m. ein Compositum (Tatpuruṣa), in welchem das vordere Glied bei der Auflösung als Dativ auftritt, P. 4, 1, 30. 6, 1, 89, VArtt. 3.

तृतीयिक von तृतीय P. 5, 1, 48.

तृतीयिन् (wie eben) adj. im dritten Rang stehend: मुख्याः, द्वितीयिनः, तृतीयिनः, पादिनः ĀÇV. ÇR. 9, 4. कौत्राः LĀTJ. 9, 1, 12. 6, 6, 11, 3. M. 8, 210. ein Drittel als Antheil erhaltend Sch. zu KÂTJ. ÇR. 10, 2, 25.

तृत्सु m. sg. und pl. N. eines vedischen Volksstammes RV. 7, 18, 7. 13. 15. आत्रिन्त्रं यमुना तृत्सवश्च 19. 33, 5, 6. 83, 4, 6. 8. ROTH, Zur L. u. G. d. W. 120. fgg.

तृदिलं (von तृद्) adj. viell. löchrig, porös: अद्रयः RV. 10, 94, 11. — Vgl. अतृदिल, welches nach dieser Erkl. zu ändern wäre.

तृप् (= तर्प) am Ende eines comp. in असतृप् und पप्रतृप्. Das erste Wort kommt in der oben angegebenen Bed. unersättlich auch BUĀG. P. 7, 15, 10 vor. BURM. übersetzt: qui ne pense qu'à soutenir son existence, hat also das Wort in असु + तृप् zerlegt.

तृप् (von तर्प) s. अतृप्.

तृप्यत् (wie eben) UNĀDIS. 2, 53. gaṇa भृशादि zu P. 3, 1, 12. adv. (vgl. द्रव्यत्) mit Behagen, zur Genüge: तृप्यत्सोभिं पाके द्रव्यादिन् RV. 2, 11, 5. 22, 1. 36, 5. Nach UĠĠVAL. Sonnenschirm, nach UNĀDIK. im ÇKDr. der Mond.

तृप्यल (von त्रप्) adj. so v. a. तृप्; adv.: प्र कृसासस्तृप्यलं मन्युमच्छामादस्त्वं वर्षगणा अयातुः RV. 9, 97, 8, wovon SV. II, 4, 2, 4, 1 die v. l. तृप्यला (Padap.: ^०ला) वमुमच्छां giebt. तृप्यल ohne Angabe der Bed. wird UNĀDIS. 1, 106 auf तृप् zurückgeführt, nach UĠĠVAL. ist तृप्यला = लता, nach UNĀDIVR. im SAMKSHIPTAS. = तृप्यला = त्रिफला.

तृप्यलप्रभर्मन् (तृ + प्र) adj. etwa unruhig vorwärts drängend, vom Soma RV. 10, 89, 5. NIR. 3, 12.

तृषा s. u. तार्ष्य.

तृषाय्, तृषायते denom. von तृप्त् gaṇa भृशादि zu P. 3, 1, 12.

तृप् s. त्रिप्.

तृप्त partic. s. u. तर्प: n. das Sattwerden, Befriedigung; s. तृप्तिन्.

तृप्तिप्रु (तृप्त + प्रु) adj. satte d. i. schwellende Schosse, Glieder habend, vom Soma RV. 4, 163, 3.

तृषाय् (von तृप्त, तृषायते satt sein, satt werden gaṇa भृशादि zu P. 3, 1, 18.

तृप्ति und तृप्ति (von तर्प) f. Sättigung, Genüge, Befriedigung AK. 2, 9, 56. H. 426. HĀR. 141. स्वधा च यत्र तृप्तिश्च RV. 9, 113, 10. वि पीतिं तृप्तिमंभुक्ति 8, 71, 6. पञ्चोदनो दातारं तृप्त्या तर्पयति AV. 9, 5, 9. ÇAT. BR. 1, 7, 3, 28. 4, 2, 4, 33. 10, 3, 5, 13. ĀÇV. GRN. 1, 23. 24. KĀUC. 102. 106. तृप्त्यानु तृप्तिं तृप्यति प्रजया u. s. w. KĀND. UP. 5, 19, 2. भित्ते वार्त्तियपाथी वामैका तृप्तिं प्रयच्छताम् MBH. 1, 8084. बुभुक्षितांशो दीनानां नातृप्तिरुपलभ्यते R. 4, 13, 12. RAGH. 2, 39. PAÑKAT. 264, 2. वार्त्तियस्य मांसेन तृप्तिर्दादश्वार्त्तिकी (पितृणाम्) M. 3, 271. 146. BHĀG. P. 3, 26, 43. पप्रभृता नरेन्द्रस्य तृप्तिमयोः प्रयच्छत R. 4, 62, 11. मुहूर्तमपि तृप्तिश्च भवेद्भ्रातृमैव च । कृतैरैः HĪP. 2, 21. तृप्तिर्किं प्राप्यतो नास्ति मे ऽमृतम् BHĀG. 10, 18. तृप्तिराश्च्यभूतानां कथाना नास्ति मे R. 4, 63, 34. तदाननम् — उपाधाय न तृप्तिमाप्यौ RAGH. 3, 3. (नेत्रैः) तृप्तिमाप्युवद्भिः 2, 73. तृप्तिनास्त्यतेः यस्य दर्शनात् AK. 3, 2, 2. धनं PAÑKAT. 240, 16. Sattsein, Ekel SUÇR. 1, 90, 11. das Gesättigtsein (s. तर्पण): तर्पणे तृप्तिस्त्रिजानि नेत्रभेदानि लतयेत् 2, 348, 14. — तृप्तिकर 4, 234, 17. अतृप्तिकृत् HĀR. 220. — Vgl. अतृप्ति.

तृप्तिदीप (तृप्ति + दीप) m. Titel einer Schrift Verz. d. B. H. No. 629.

तृप्तिन् (von तृप्त) adj. gesättigt, befriedigt gaṇa भृशादि zu P. 5, 2, 131.

तृप्तिमत् (von तृप्ति) adj. befriedigt, Befriedigung findend KĀND. UP. 7, 10, 2. नान्यतस्त्रेषु तृप्तिमान् RUDRĀJĀM. in Verz. d. Oxf. H. 88, a, 9.

तृप्त्रं (von त्रप्) UNĀDIS. 2, 43 (von तर्प). P. 5, 2, 122, VArtt. 7. adj. unruhig, hastig, ängstlich: आर्त्त्यश्रुकरणे तृप्त्रायो ऽञ्जः स्वाका KĀTJ. ÇR. 25, 11, 30. compar. त्रयीयम्, superl. त्रयिष्ठ P. 6, 4, 157. VOP. 7, 56. तृप्त्रम् adv.: तस्माद् कैतदशिषितस्तृप्त्रमिव भवति प्राणैर्यमानस्य ÇAT. BR. 10, 4, 4, 18. स कैनममृष्यमाणस्तृप्त्रं सचते 12, 3, 4, 1. 3. 2, 2. तृप्त्रहारिन् NIR. 3, 12 zur Erkl. von तृप्लप्रभर्मन्. Nach UĠĠVAL. तृप्त्रं m. = पुरोडाश, nach UNĀDIK. im ÇKDr. = घृत zerlassene Butter.

तृप्त्रदीर्शनं (तृप्त्र + दीर्) adj. hastig beissend: मशक इ V. 7, 36, 3.

तृप्त्रालु adj. = तृप्त्रं न सकृते P. 5, 2, 122, VArtt. 7.

तृप्त्राला f. UĠĠVAL. zu UNĀDIS. 1, 106. = त्रिफला (und auch daraus entstanden) TRIK. 2, 9, 37. RAKSHITA hei UĠĠVAL.

तृप्फु f. eine Art Schlange (सर्पजाति) UNĀDIK. im ÇKDr.

तृप्दण्डिक m. N. pr. eines Mannes LALIT. 226. — Wohl eine falsche Form.

तृप्त्रण n. nom. act. and तृप्त्रणीय partic. fut. pass. von तर्क (तृप्त्र) P. 6, 4, 2, VArtt. 3, Sch.

तृप्त् s. त्रिप्त्.

तृप् (= तर्प) f. SIDDH. K. 247, b, pen. (nom. तृप्) Durst AK. 2, 9, 55. H. 394. an. 1, 15. MED. sh. 14. MBH. 14, 1605. SUÇR. 1, 39, 2. 121, 9. 163, 3. 163, 21. RT. 1, 11. VARĀH. LAGHŪ. 12, 4. BRH. 24 (23), 2. BHĀG. P. 4, 6, 15. 18, 29. übertr. heftiges Verlangen, Begier AK. 4, 1, 3, 27. H. 430. H. an. MED. personif. eine Tochter des Liebesgottes MED.

तृप्म s. त्रिप्म.

तृषा (von तर्प) f. 1) Durst H. 394. MED. sh. 13. N. 9, 27. SUÇR. 1, 188, 9. 2. 489, 3. RT. 1, 19. KĀT. 2. VER. 24, 12. übertr. heftiges Verlangen, Begier MED. लोभो जनयते तृषाम् । तृषार्त्ता दुःखमाप्नोति HIT. 1, 133. personif. eine Tochter des Liebesgottes ÇĀBDAR. im ÇKDr. — 2) N. einer gif-